

Finančné účtovníctvo

Účtovníctvo ako informačná veda

Delenie účtovníctva

Všetky transakcie odohrávajúce sa v organizácií počas určitého obdobia možno znázorniť ako veľkú databázu informácií a túto databázu možno účinne využívať v organizácii i mimo nej. Prirodzenou praxou je priradiť udalostiam odohrávajúcim sa v organizácii- transakciám – peňažné hodnoty. Potom databáza bude obsahovať informácie, ktoré sa môžu využívať na kontrolu a plánovanie a ako aj základ na prijímanie rozhodnutí – riadenie.

Delenie účtovníctva

Delenie účtovníctva :

- **Finančné** (celkový stav firmy)
- **Nákladové** (aké sú náklady a výnosy na jednotlivé produkty/služby)
- **Manažérske** (aké rozhodnutia treba prijať)

Evidencia nákladov – základ modelu, ktorý poskytuje informácie zainteresovaným stranám.

Zainteresované strany

- **Majitelia**
- **Manažéri**
- **Vládne a iné orgány**
- **Veritelia**
- **Iné skupiny** : zákazníci, zamestnanci,...

Forma informácii – finančné účtovníctvo pre majiteľov a manažment

- 1. Súvaha, alebo výkaz o situácii v podniku – (balance sheet)**
- 2. Výkaz ziskov a strát – výsledovka**
(consolidated statements of operations)
- 3. Výkaz pohybu fondov – cash ways**

Súvaha

1. Súvaha, alebo výkaz o situácii v podniku – (balance sheet) – zobrazuje finančnú situáciu v určitom časovom okamihu uvedením hodnôt položiek, ktoré vlastní :

- **Aktíva** (assets)

A ktoré dlhuje :

- **Pasíva** (liabilities)

Súvaha

Peňažný objem uvedených aktív sa vždy musí rovnať peňažnému objemu pasív. Súvaha neukazuje pravdivú, alebo ekonomickú hodnotu aktív a pasív, lebo akú má niečo hodnotu závisí od mnohých premenných. Ukazuje len tie hodnoty, ktoré sú vedené v evidencii organizácie (budova a pozemky môžu mať inú trhovú hodnotu, než je nákupná s odpismi).

Výkaz ziskov a strát - výsledovka

2. Výsledovka zobrazuje zisk/stratu za určité obdobie uvedením príjmov a výdavkov

Prirad'ovací princíp – zisk/strata za určité obdobie sa nemusia rovnať zvýšeniu, či zníženiu stavu hotovosti počas tohto obdobia (fakturácia v decembri, príjem peňazí vo februári – príjem si firma započíta v čase fakturácie)

Výkaz pohybu fondov

3. Výkaz pohybu fondov – ukazuje odkiaľ a akým spôsobom sa peňažné fondy do organizácie dostali a čo sa s nimi stalo

Očakávania majiteľov a manažérov

- **Majitelia** – ako minimum si vyžadujú výročné správy – očakávanie výnosov !
- **Manažéri** – zaujímajú sa o výkonnosť organizácie – udržanie si platobnej schopnosti

Účtovná rovnica – základ súvahy

Príklad : Majiteľ sa rozhodne otvoriť si podnik vložením 500.000Sk na účet tohto podniku –
investovaný kapitál majiteľa

V okamihu, keď je podnik založený, možno jeho stav zobraziť v súvahe identifikovaním aktív a pasív – účtovná rovnica:

Aktíva : 500.000

Pasíva: 500.000

Organizačný subjekt dlhuje majiteľovi !

Obe strany súvahy sú v rovnováhe !

Kategorizácia aktív a pasív

- **Aktíva :**
 - Peniaze v podniku a banke (pokladňa a bežný účet)
 - Zásoby tovaru na predaj
 - Zariadenie a inventár
 - Budovy, strojové vybavenie, nástroje, prístroje
 - vozidlá

Delenie aktív

- **Majetok trvalej povahy - dlhodobý majetok** (investičný majetok) – pozemky, budovy, výrobné linky, stroje, zariadenia, inventár, dlhodobé investície
- **Obežný majetok- krátkodobý majetok** - zásoby, dlžníci (pohľadávky), krátkodobé investície, peniaze v banke a pokladni

Dlhodobý majetok – ak nejaká položka musí vydržať viac ako rok

Delenie aktív

- **Hmotný majetok**
- **Nehmotný majetok**

Delenie pasív

- **Dlhodobé záväzky** – veritelia – čiastky splatné minimálne po uplynutí 1 roka
- **Krátkodobé záväzky** – veritelia – čiastky splatné do 1 roka
- **Majetok majiteľov** – kapitál a rezervy

Účtovná rovnica

**Majetok trvalej povahy + obežný majetok
= majetok majiteľov + dlhodobé
záväzky + krátkodobé záväzky**

**Aktívny kapitál, resp. čistý obežný majetok:
Hmotný majetok + obežný majetok –
krátkodobé záväzky**

Rozšírenie súvahy o zisk

Jedným z cieľov majiteľov je zvyšovanie hodnoty podniku – podnik produkuje peniaze pre majiteľov a ak sú výdavky menšie ako výnosy produkuje zisk

Zisk podnik dlhuje majiteľom – uznaním tejto skutočnosti je zvýšenie strany pasív súvahy – zisk predstavuje ďalší kapitál znovu investovaný za majiteľov a je obyčajne vedený oddelene ako **nerozdelený zisk**.

Výsledovka

Výsledovka: rozdiel medzi výnosmi a nákladmi

Odpisy – rozloženie nákladov zložky hmotného majetku na celé obdobie užitočnosti (životnosti)

Nedobytné pohľadávky- zúčtujú sa na ťarchu ziskov

Oceňovanie zásob – kontinuálny prístup – evidovanie vstupov a výstupov tak ako sa odohrávajú v čase – v rôznom období cena toho istého materiálu môže byť rozličná

Cykly peňažného toku – cash flow cycles

Súvaha je momentka stavu majetku k určitému dátume.

Podniky sú dynamické organizácie a tak medzi jednotlivými zostaveniami súvah je neprerušovaná činnosť – zmeny v zásobách dlhoch, aktívach a pasívach. Tento pohyb je viditeľný ako tok peňazí do podniku a z podniku.

Kompletné cykly záväzkov voči dodávateľom a pohľadávok voči dlžníkom

Likvidita, solventnosť

- **Likvidita** – vyjadruje vzťah medzi obežným majetkom a krátkodobými záväzkami – ukazuje ako môže spoločnosť premeniť svoje aktíva na peňažné prostriedky tak, aby mohla splniť svoje záväzky
- **Solventnosť** – schopnosť splatiť svoje dlhy, keď sa tie stanú splatnými

Likvidita

Otázka správnej likvidity je kritickou otázkou pre podnik !

Kvôli nedostatku peňazí si podniky plánujú a pripravujú rozpočet peňažného toku !

Ten pomáha manažmentu v týchto rozhodnutiach:

- Investovanie kapitálu
- Zozširovanie činnosti
- Investovanie prebytočných fondov
- Výška dividend

Likvidita

- **Test likvidity – priebežný ukazovateľ =
Obežný majetok / krátkodobé záväzky
Ak je väčší ako 1 - O.K.**
- **Ukazovateľ likvidity (berie do úvahy aj
zásoby) = obežný majetok –
zásoby/krátkodobé záväzky
Vyvážený ak hodnota sa rovná 1.**

Solventnosť

Dlhodobá solventnosť (schopnosť splácať krátkodobé i dlhodobé záväzky) = **Dlhodobé pôžičky*100/ celkový použitý kapitál v %**

alebo

Dlhodobé pôžičky*100/ podiel akcionárov v %

Výkazy pohybu fondov

- **Odkiaľ fondy prišli ?** – identifikácia zdrojov

- **Kam odišli ?**- identifikácia použitia

Niektoré typické zdroje :

- Výnosy z emisie akcií
- Výnosy z emisie dlhopisov
- Prostriedky z bankových úverov
- Výnosy z predaja hmotného majetku

Výkazy pohybu fondov

Použitie zdrojov:

- Splatenie úverov/dlhopisov
- Výplata dividend
- Nákup hmotného majetku
- Nákup nehmotného majetku

Prevádzkový zisk

Väčšina položiek je ľahko identifikovateľná a dá sa pohotovo zaviesť do výkazu.

Problémová je jediná oblasť :

Prevádzkový zisk !

Prevádzkový zisk = čistý zisk + odpisy

Analýza účtovných výkazov

2 aspekty :

- **Ziskovosť** – miera prevádzkovej výkonnosti
- **Likvidita a solventnosť** – miera finančnej situácie

Ziskovosť

- **Výnosnosť použitého kapitálu – ROI–**
(return of investment)

**ROI = prevádzkový zisk/priemerný
použitý kapitál**

Alebo

**ROI = čistý zisk pred splatením
úrokov/celkový použitý kapitál**

Ziskovosť

- **Miera využitia majetku – AUR – (asset utilisation ratio)**

AUR = tržby/priemerný prevádzkový majetok (aktíva: trvanlivý a obežný majetok)

- **Miera výnosnosti tržieb – ROSR (return on sales ratio)**

ROSR = prevádzkový zisk/tržby

EBIDTA

EBITDA – pomer zisku (pred zdanením, infláciou, úrokmi a odpismi) a tržieb